

כ"ד בחשון, התשפ"ד
08 בנובמבר, 2023
סימוכין : 34604823

משה ארבל
שר הפנים
משרד הפנים
ירושלים

לכבוד
בצלאל סמוטריץ'
שר האוצר
משרד האוצר
ירושלים

הנדון: שיפוי בעלי עסקים בגין תשלומי ארנונה

מאז אותו בוקר נורא ומחריד של השביעי באוקטובר מצויה ארצנו במלחמה קשה, הגובה מחירים כבדים וכואבים בנושא – בחזית ובעורף. מוראות השביעי באוקטובר, המטחים היומיים אל עבר ערי ישראל, לרבות גוש דן, גיוס מאות אלפי אנשי מילואים, פגיעה כלכלית באזרחים וכמובן – תחושת הכאב, החרדה והאובדן המלווה את תושבי המדינה מאז תחילת המלחמה – השפיעו רבות על המשק.

האמור עולה בבירור מנתוני הלמ"ס לאורך חודש של לחימה, כמו גם מנתוני סליקת האשראי, אך למעשה, די להסתובב ברחובה של עיר על מנת ללמוד על מצב העסקים, ועל מצב הרוח הלאומי, השרוי בעצב ומכונס בביתו: רחובות ומקומות בעיר תל אביב-יפו שעד לפני רגע שקקו חיים, ריקים בימים אלו; חנויות ומקומות המשמשים להפוגה ופנאי סגורים או משרתים אנשים בודדים – זעיר פה זעיר שם.

אכן, כולנו תקווה כי המלחמה תשיג את יעדיה בהקדם והחיים ישובו לסדרם, אך בשלב זה ברי לכל כי מדובר במלחמה ממושכת.

למעשה, כבר כעת עסקים רבים מתמודדים עם אתגרים כלכליים קשים, כאשר רבים מהם מצויים על סף קריסה.

אני מודע היטב ליוזמות הסיוע הממשלתיות שנועדו לסייע לעסקים, וכמובן שיש לברך עליהן, אך דומה כי נקודה בעלת חשיבות מרכזית לעסקים – ובכך לכלכלה כולה – לא קיבלה מענה של ממש.

כך, בניגוד לתקופת הקורונה, בשלב זה לא הוצגה כל יוזמה לתשלום ארנונה עסקית עבור בעלי עסקים (היינו מתן פטור ושיפוי הרשויות המקומיות).

כידוע לך היטב, הוצאות ארנונה הן מרכיב שאינו מבוטל בהוצאה של חלק ניכר מן העסקים, ומתן פטור ושיפוי הרשויות המקומיות – ולו לתקופה של מספר חודשים – טומנים בחובם יתרונות עצומים.

כך, מתן הפטור ושיפוי הרשויות המקומיות ימנע קריסת עסקים – שהיכולת לשקמם לאחר שקרסו פחותה בהרבה; יקנה "אוויר לנשימה" לעסקים ואף ימנע צורך בנטילת הלוואות (ודאי בסביבת הריבית הנוכחית).

יתרה מזו, מתן הפטור מארנונה חיוני על מנת לאפשר לעסקים לפתוח את עסקיהם גם כעת – כאשר מחזורם נמוך, ולא תמיד פתיחת העסק רווחית דיה, שמא אף הפסדית.

אני סבור, כי מתן הסיוע לעסקים באופן שיאפשר להם לפתוח את עסקיהם בעת הזו – ככל הניתן – הוא חיוני, ואף מהווה צו השעה – הלאומי, החברתי והכלכלי – של שימור "שגרת חירום" וחזרה לחיים, שאין כמוה כהוכחה ניצחת לאויבנו, כי על אף הכל "עם ישראל חי", ואף שוקק חיים.

מתן הפטור, אפוא, יתרום רבות לכלכלה, לחוסן הלאומי, להחזרת החיים לשגרה ושמירה על רחובות שוקקים, במידת האפשר, ועידוד המשק והציבור לנסות כמיטב יכולתם לצרוך בעסקים מקומיים, להניע את גלגלי הכלכלה, ולשמש – בהחלטה קשה, אמיצה אך הכרחית – כעורף, המסייע למאמץ המלחמתי ומבהיר, כי רוחנו לא נפלה.

אזכיר, כי מנגנון זה של מתן פטור מארנונה לעסקים ושיפוי הרשויות המקומיות הוכיח את עצמו היטב בתקופת הקורונה – במניעת קריסתם של עסקים, ביעילותו ופשטותו ובוודאות שהוא מספק (בניגוד למנגנוני שיפוי אחרים, המאופיינים במורכבות, בבירוקרטיה, לעיתים במנגנון שיפוי הניתן בדיעבד, לאחר שהעסק כבר קרס ועוד). למנגנון השיפוי שהוגדר ישנם מספר יתרונות בולטים. מחד, המנגנון מהווה הטבה כספית לעסק שנפגע ומסייע לו לשמור על פעילותו ולעמוד בהוצאות השוטפות, ומאידך, תשלום הארנונה ישירות לרשות המקומית חוסך מהרשות ומהעסק ביצוע פעולות גבייה ואכיפה ובכך ממנף את גובה ההטבה הכספית הן לרשות והן לעסק (חוסך מהעסק את ההוצאות בגין הליכי הגבייה, ריבית והצמדה במידה ולא משולם חשבון הארנונה במועד).

אכן, עיריית תל אביב-יפו עשתה את אשר ביכולתה לסייע לעסקים בתחום הארנונה – ודחתה מועדי התשלום של הארנונה (לצד מתן פטור מאגרות שונות – חוק עזר המונח עדיין על שולחן משרד הפנים), כפי שעשתה בתקופת הקורונה. עם זאת, העירייה אינה מוסמכת ליתן פטור מארנונה, ואף אינה מסוגלת לכך, כלכלית, ודאי על רקע ההוצאות הרבות עמן מתמודדת העירייה על רקע המלחמה, וכן הירידה בהכנסות. בנסיבות אלו, עת הסיוע הפנים-מוניציפלי נעשה אך הגיע לגבולות גזרתו וסמכותו, אני סבור שאין מנוס מסיוע ממשלתי, כאשר מתן הפטור מארנונה ושיפוי הרשויות המקומיות הוא אחד הכלים היעילים והחשובים לסיוע לעסקים ולחזרה לשגרה.

אבקשך לפעול בעניין בהקדם האפשרי, וכמובן שהעירייה – ובטוחני כי כלל השלטון המקומי – ישמחו לסייע ככל הנדרש בגיבוש המנגנון, טיובו ויישומו, על יסוד הניסיון הרב שנצבר בתקופת הקורונה.

בכבוד רב,

רון חולדאי

העתק:
מר ניר ברקת - שר הכלכלה והתעשייה
מר חיים ביבס - יו"ר מרכז השלטון המקומי
ראשי הערים של פורום ה-15